

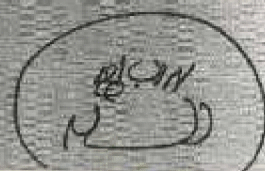


دانشگاه علوم پزشکی تهران

معاونت آموزشی

دستورالعمل جامع پایان نامه دوره دکتری تخصصی (PhD)
دانشگاه علوم پزشکی تهران

مربوط به ورودی سال تحصیلی ۱۳۹۸ به بعد



Handwritten signature in blue ink.



دانشگاه علوم پزشکی تهران

معاونت آموزشی

دستورالعمل جامع پایان نامه دوره دکتری تخصصی (PhD) دانشگاه علوم پزشکی تهران

مربوط به ورودی سال تحصیلی ۱۳۹۸ به بعد



فهرست مطالب

عنوان صفحه	صفحه
بخش اول: کلیات.....	۱
مقدمه.....	۲
تعاریف.....	۲
هدف.....	۳
بخش دوم: اساتید راهنما و مشاور.....	۴
شرایط اساتید راهنما و مشاور.....	۵
استاد راهنما.....	۵
استاد مشاور.....	۵
نحوه انتخاب استاد راهنما.....	۶
سقف تعداد پایان نامه برای هر استاد راهنما.....	۶
وظایف استاد راهنما.....	۷
شرایط تغییر استاد راهنما و مشاور.....	۷
بخش سوم: فرایند انتخاب موضوع تا دفاع از پایان نامه.....	۹
انتخاب و تصویب عنوان پایان نامه (پیش پروپوزال).....	۱۰
نگارش و تصویب پروپوزال.....	۱۱
تغییر موضوع پایان نامه.....	۱۲
اجرا و پیشرفت پایان نامه.....	۱۲
پیش دفاع از پایان نامه.....	۱۲
دفاع از پایان نامه.....	۱۳
برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه.....	۱۵
ارزشیابی پایان نامه.....	۱۶
معیارهای ارزشیابی پایان نامه.....	۱۶
ارزشیابی نهایی پایان نامه و نمره دهی.....	۱۸
آیین نامه پایان نامه های کاربردی و محصول محور.....	۱۹
بخش چهارم: اعتبار مالی و حقوق معنوی پایان نامه.....	۲۰

۲۱	اعتبار مالی
۲۲	حقوق معنوی
۲۳	بخش پنجم: راهنمای تدوین پایان نامه
۲۴	راهنمای تدوین پایان نامه
۲۵	بخش ششم: پیوست ها
۲۶	پیوست ۱: فلوچارت فرایند بررسی و تصویب عنوان (پیش پروپوزال) و پروپوزال پایان نامه دکتری تخصصی (PhD)
۲۸	
۲۸	پیوست ۲: نمونه فرم ارزیابی پروپوزال پایان نامه دکتری تخصصی (PhD)
۳۰	پیوست ۳: فرایند اجرای پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) و برگزاری جلسات پیش دفاع و دفاع
۳۰	
۳۱	
۳۱	پیوست ۴: نمونه صورت جلسه پیش دفاع از پایان نامه
۳۲	پیوست ۵: نمونه فرم تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجوی برای دفاع از پایان نامه
۳۳	پیوست ۶: نمونه فرم اعلام آمادگی برای دفاع از پایان نامه
۳۳	
۳۴	
۳۴	پیوست ۷: نمونه فرم صورت جلسه دفاع از پایان نامه
۳۵	پیوست ۸: نمونه فرم ارزیابی پایان نامه دانشجویان دکتری تخصصی (PhD)

بخش اول: کلیات

مقدمه

پایان نامه بخش مهمی از تحصیلات تکمیلی در مقطع دکتری تخصصی (PhD) بشمار می‌رود. به منظور تکمیل دوره همه دانشجویان این مقطع ملزم به گذراندن پایان نامه بر اساس چارچوب مندرج در این دستورالعمل می‌باشند. متن این دستورالعمل برگرفته از اسناد بالادستی خارج و داخل دانشگاه بوده و دارای دو گروه اطلاعات است؛ گروه اول جملاتی که عیناً از آیین نامه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نقل شده است و گروه دیگر اطلاعاتی که به متن اضافه گردیده و مصوبه مراجع ذی ربط دانشگاه بوده و نقض کننده یا مغایر با مصوبات ذکر شده در آیین نامه های فوق نمی باشد اما موارد مذکور را شفاف کرده و ملاک عمل در دانشگاه است. شمول این آیین نامه برای دانشجویان ایرانی است که در دوره های و شرایط انجام پایان نامه در دوره دکتری تخصصی (PhD) برای اتباع خارجی تابع آیین نامه مربوطه می باشد.

تعاریف

۱. **دوره دکتری تخصصی (PhD):** دوره دکتری تخصصی بالاترین دوره تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می انجامد و رسالت آن تربیت افرادی است که با نوآوری در حوزه های مختلف در رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش مؤثر باشند.
۲. **طول دوره:** مدتی است که دانشجو باید مراحل آموزشی و پژوهشی را بر اساس مقررات مربوط به اتمام برساند. حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی، بدون در نظر گرفتن ترم مربوط به واحدهای کمبود یا جبرانی، چهار سال (۸ نیمسال) است. چنانچه دانشجو علیرغم اعطای نیمسال های اضافه، در صورت تصویب، نتواند پایان نامه خود را تکمیل نموده و از آن دفاع نماید، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.
- تبصره: شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می تواند در موارد استثنایی به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی به کل مدت مجاز تحصیل دانشجو اضافه نماید، که در صورت نیاز یک نیمسال آن می تواند به مرحله آموزشی اختصاص یابد.
۳. **پایان نامه:** پایان نامه گزارشی است مکتوب به زبان فارسی یا انگلیسی که در آن دانشجو نتایج بررسی و تحقیق خویش را در یکی از حیطه های رشته تحصیلی مربوطه زیر نظر استاد یا استادان راهنما انجام داده و ارائه می نماید.

تعداد واحدهای پایان نامه مطابق برنامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه ریزی حداقل ۱۸ و حداکثر ۲۴ واحد است؛ پایان نامه می تواند پژوهش بنیادی، کاربردی و بنیادی-کاربردی یا محصول محور (ترجیحاً در جهت حل اولویتهای کشوری و منطقه ای) باشد. گردآوری و گزارش موارد نادر، مورد پذیرش نبوده و به عنوان پایان نامه قابل تصویب نیست.

شورای پایان‌نامه: با توجه به تنوع رویه جاری در گروه‌های مختلف آموزشی علوم پایه دانشگاه، فرایند انتخاب موضوع تا دفاع از پایان‌نامه در گروه‌های آموزشی دانشگاه، بسته به مورد، توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه یا شورای آموزشی گروه یا شورای پژوهشی گروه یا شوراهای کمیته‌های متناظر در گروه پیگیری می‌شود. در این دستورالعمل منظور از "شورای پایان‌نامه"، هریک از شوراهای کمیته‌های نامبرده در بالا است که می‌تواند به‌عنوان نمونه متشکل از مدیر گروه آموزشی، معاون آموزشی گروه، معاون پژوهشی گروه، نماینده شورای تحصیلات تکمیلی در گروه و چند تن و یا همه اعضای هیئت‌علمی باشد.

هدف

هدف از گذراندن واحد پایان‌نامه، فراگیری و ارتقای مهارت‌های لازم برای انجام پژوهش علمی و بهبود عملکرد^۱، در حوزه رشته مدنظر است. لازم به ذکر است که هر یک از گروه‌های آموزشی، بسته به رشته تخصصی، می‌توانند اهداف و انتظارات مشخص‌تر و دقیق‌تری برای ارائه واحد پایان‌نامه اعلام نمایند.

بخش دوم: اساتید راهنما و مشاور

شرایط اساتید راهنما و مشاور

استاد راهنما

۱. به منظور راهنمایی دانشجو در فعالیتهای پژوهشی و تدوین پایان نامه، لازم است حداکثر تا انتهای نیمسال دوم از بین اعضای هیأت علمی گروه آموزشی مربوطه یک استاد راهنما که زمینه تحقیقاتی وی متناسب با موضوع پیشنهادی پایان نامه دانشجو باشد انتخاب گردد.

تبصره ۱: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، مسئولیت راهنمایی پایان نامه دانشجو را دو استاد راهنما به طور مشترک عهده دار می شوند اما مسئولیت نهایی پایان نامه به عهده ی استاد راهنمای اول است. استاد راهنمای دوم باید تمامی شرایط راهنمایی پایان نامه مندرج در بند ذیل را دارا باشد اما می تواند از خارج از گروه آموزشی دانشجو و یا خارج از دانشگاه باشد.

تبصره ۲: هر دانشجو می تواند حداکثر دو استاد راهنما داشته باشد؛ اما در موارد خاص و استثنایی دانشکده ها می توانند با ارائه استدلال کافی برای بیش از دو استاد راهنما از شورای آموزش دانشگاه تقاضای مجوز نمایند.

۲. استاد راهنما به تقاضای دانشجو، موافقت عضو هیأت علمی، تأیید شورای پایان نامه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و با توجه به شرایط ذیل انتخاب می شود.

۳. شرایط استاد راهنما:

- دارای حداقل مدرک دکتری تخصصی (PhD) یا دکترای تخصصی بالینی و با مرتبه حداقل استادیاری باشد؛
- حداقل سه سال سابقه تدریس یا پژوهش به عنوان عضو هیئت علمی در دوره های تحصیلات تکمیلی داشته باشد؛
- در طی سه سال سابقه تدریس یا پژوهش، به عنوان استاد راهنما حداقل دو پایان نامه کارشناسی ارشد را تا دفاع نهایی هدایت نموده و به پایان رسانده باشد و یا در چهار پایان نامه دکتری تخصصی، مشاور بوده که به پایان رسیده باشند.

- طی ۵ سال اخیر، حداقل ۵ مقاله منتشر شده در مجلات نمایه شده در بانک های ISI یا Pub med/Medline داشته باشد که حداقل در دو مورد از آنها، نویسنده اول یا مسئول باشد.

○ تبصره: احراز این مورد تنها یک بار و در زمان ورود نام استاد به لیست اساتید واجد شرایط سرپرستی پایان دکتری تخصصی مورد بررسی قرار می گیرد و پس آن نیازی به پایش مکرر و سالانه ندارد.

توجه: احراز تمام شرایط فوق برای استاد راهنمای دکتری تخصصی (PhD) الزامی است.

استاد مشاور

۱. به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای پایان نامه، حداکثر سه نفر از اعضای هیئت علمی و یا از صاحب نظران و محققان برجسته غیر هیئت علمی، با داشتن شرایط زیر به عنوان استاد مشاور تعیین می شود.

۲. استاد مشاور:

- دارای مدرک دکتری تخصصی (PhD) و یا دکترای تخصصی بالینی باشد.
- حداقل سه سال سابقه تدریس یا پژوهش در حوزه مربوطه داشته باشد.

نحوه انتخاب استاد راهنما

هر یک از گروه‌های آموزشی می‌توانند روش خاص خود را برای انتخاب استاد راهنما دانشجوی به کار گیرند. صرف نظر از روش مورد استفاده، اصول زیر باید در طی این فرایند رعایت گردد:

۱. در نهایت در انتخاب استاد راهنمای پایان‌نامه باید نظر دانشجو لحاظ گردد و نباید انتخاب استاد راهنمای خاصی به دانشجو تحمیل شود.

۲. گروه‌های آموزشی باید به منظور افزایش درستی انتخاب، قبل از تصمیم‌گیری اطلاعات لازم را در زمینه سوابق علمی و پژوهشی اعضای هیأت علمی در اختیار دانشجو قرار دهند.

تبصره: توصیه می‌شود گروه آموزشی برنامه مشخصی برای معرفی اساتید، ظرفیت سرپرستی دانشجو برای هر یک از اساتید، حیطه‌های پژوهشی و توانمندی اساتید در بدو ورود دانشجویان دکترا داشته باشد به علاوه لازم است این اطلاعات همواره در دسترس دانشجویان باشد. (بطور مثال اطلاعات در سایت دانشکده/گروه آموزشی قابل دسترسی باشد)

۳. فضای رقابتی آکادمیک برای انتخاب شدن به عنوان استاد راهنما برای کلیه اعضای هیأت علمی واجد شرایط وجود داشته باشد.^۲

سقف تعداد پایان‌نامه برای هر استاد راهنما

۱. تعداد پایان‌نامه‌هایی که هر استاد راهنمای می‌تواند همزمان هدایت آن‌ها را بر عهده داشته باشد، یکی از موارد به شرح زیر است:

الف- دو پایان‌نامه دکتری تخصصی (PhD)؛

ب- یک پایان‌نامه دکتری تخصصی (PhD) و سه پایان‌نامه کارشناسی ارشد یا دکترای عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی

تبصره ۱: در صورتی که یک پایان‌نامه دو استاد راهنما داشته باشد، در محاسبه ظرفیت تعداد پایان‌نامه برای هر استاد راهنما، معادل یک‌دوم (۵۰ درصد) محسوب می‌شود.

تبصره ۲: برای اعضای هیأت علمی تمام وقت جغرافیای یک پایان‌نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) به سقف فوق اضافه می‌شود.

تبصره ۳: در شرایط استثنایی، با توجه به توانایی، رتبه علمی، سوابق پژوهشی عضو هیات علمی در سه سال اخیر با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده یک پایان نامه دوره دکترای تخصصی (Ph.D) به سقف فوق اضافه می شود.

تبصره ۴: گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده موظف است بر رعایت سقف تعداد پایان نامه در گروه آموزشی نظارت داشته باشد.

وظایف استاد راهنما

۱. استاد راهنما تمام فعالیت های علمی و پژوهشی مرتبط با پایان نامه دانشجو را هدایت و نظارت می نماید.
۲. استاد راهنما باید با توجه به امکانات پژوهشی موجود، کار تحقیقاتی دانشجو را به نحوی برنامه ریزی و هدایت می کند تا در موعد مقرر به اتمام برسد.
۳. استاد راهنما لازم است ساعاتی از هفته را برای راهنمایی دانشجو اختصاص دهد. تعداد ساعاتی را که استاد راهنما به راهنمایی پایان نامه دانشجو اختصاص می دهد باید در هر هفته حداقل ۳ ساعت باشد.
- تبصره: در صورتی که دانشجو از راهنمایی چند استاد بهره مند می گردد، این تعداد ساعت می تواند مجموع ساعات صرف شده توسط همه اساتید راهنما باشد.
۴. استاد راهنما در پایان هر نیمسال تحصیلی گزارشی از پیشرفت پایان نامه دانشجو دریافت و بررسی می نماید.
۵. استاد راهنما گزارش دانشجو را پس از ارائه شفاهی وی در جلسه مربوطه به صورت مکتوب از وی دریافت و پس از تأیید از طریق گروه به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه می نماید.
۶. استاد راهنما باید بر تدوین مقاله منتج از پایان نامه توسط دانشجو نظارت کند و حسب مورد راهنمایی لازم را ارائه دهد.
۷. استاد راهنما به آماده شدن دانشجو برای شرکت در جلسه پیش دفاع و دفاع کمک می نماید.

شرایط تغییر استاد راهنما و مشاور

۱. هر دانشجو حداکثر یکبار مجاز به تغییر استاد و یا اساتید راهنما می باشد و این تغییر باید با موافقت طرفین و با ذکر دلایل کافی و تأیید شورای پایان نامه و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده باشد.
۲. چنانچه استاد راهنما در مقطع خاصی (بیشتر از دوپنجم مدت زمان اجرای پایان نامه) نتواند دانشجو را هدایت کند، باید به صورت کتبی و با توافق دانشجو، جانشینی را انتخاب و به تأیید شورای پایان نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برساند.

- تبصره ۱: در صورت عدم توافق مابین استاد راهنما و دانشجو در مورد استاد راهنمای جایگزین، تصمیم‌گیری به عهده شورای پایان‌نامه خواهد بود و تصمیم اتخاذشده برای طرفین لازم‌الاجراست.
- تبصره ۲: در صورت تغییر استاد راهنما، تغییر عنوان پایان‌نامه با نظر استاد راهنمای جدید، موافقت دانشجو، تأیید شورای پایان‌نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده خواهد بود.
۳. در صورتی که طول مدت غیبت استاد راهنما، بدون تعیین جانشین، بیش از دوپنجم مدت زمان اجرای پایان‌نامه باشد، به منزله غیبت استاد راهنما تلقی گردیده و استاد راهنمای جدید، توسط شورای پایان‌نامه با رعایت مفاد بند ۲ فوق‌الذکر برای دانشجو تعیین می‌گردد.
۴. تغییر استاد مشاور حداکثر یک‌بار و بنا به پیشنهاد استاد راهنما و موافقت کتبی استاد مشاور و با ذکر دلایل کافی و پس از تأیید شورای پایان‌نامه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انجام می‌پذیرد.

**بخش سوم: فرایند انتخاب موضوع تا دفاع از
پایان نامه**

فرایند بررسی و تأیید موضوع (پیش پروپوزال)، پروپوزال و پیش دفاع پایان‌نامه و مسئولیت نظارت بر برگزاری کلیه جلسات مرتبط در گروه‌های آموزشی بر عهده شورای پایان‌نامه خواهد بود. تصویب نهایی عنوان، پروپوزال، پایان‌نامه و همچنین مسئولیت نظارت بر برگزاری جلسه دفاع از پایان‌نامه بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده خواهد بود. مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی و قبولی دانشجو در آزمون جامع آغاز شده و با تدوین پایان‌نامه و دفاع از آن پایان می‌پذیرد.

انتخاب و تصویب عنوان پایان‌نامه (پیش پروپوزال)

۱. دانشجو می‌تواند از ابتدای نیمسال دوم استاد راهنما و موضوع پایان‌نامه خود را بر اساس فرایند مربوطه انتخاب کند. توصیه می‌شود حداکثر تا پایان نیمسال دوم تحصیلی این انتخاب صورت گرفته باشد. فرایند انتخاب و تصویب عنوان پایان‌نامه (پیش پروپوزال) در پیوست ۲ آورده شده است.
۲. موضوع پایان‌نامه، می‌تواند به پیشنهاد استاد راهنما یا با انتخاب خود دانشجو باشد.
۳. موضوع پیشنهادی در قالب یک پیش پروپوزال و حداکثر در دو صفحه ارائه می‌شود. پیش پروپوزال باید شامل عنوان دقیق بوده و بیان مسئله و اهداف، بررسی متون اولیه، روش اجرای مختصر و نوآوری موضوع در آن درج شده باشد و به تأیید استاد راهنما رسیده باشد.
۴. پیش پروپوزال ارائه‌شده، توسط مدیر گروه، یا هر فردی که وی مشخص می‌کند، از طریق ایمیل به اطلاع تمام اعضای هیئت‌علمی گروه مربوطه می‌رسد. اعضای هیئت‌علمی گروه باید تلاقی منافع خود یا دیگران، یا مغایرت عنوان با نوآوری ادعایی را در صورت وجود، حداکثر طی ۱۰ روز کاری، به صورت مستند و با ذکر مصادیق، کتباً یا از طریق ایمیل به مدیر گروه اعلام نمایند. دلایل مخالفت باید دقیق و مستند بوده و از کلی‌گویی اجتناب شود. نظرات و دلایل ارائه‌شده بدون ذکر نام به استاد راهنما و دانشجوی مربوطه منعکس می‌گردد.
۵. سپس پیش پروپوزال، نظرات مطرح‌شده توسط اعضای هیئت‌علمی و پاسخ استاد راهنما و دانشجو (در صورت وجود) در شورای پایان‌نامه مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.
۶. در این جلسه تصویب عنوان (پیش پروپوزال) در شورای پایان‌نامه، با رأی بیش از نصف اعضای شورا صورت می‌پذیرد.
۷. در صورت تأیید پیش پروپوزال که به‌منزله تأیید عنوان است، دانشجو مراحل نگارش پروپوزال را آغاز می‌کند.

نگارش و تصویب پروپوزال

۱. دانشجوی موظف است فرایند مربوط به بررسی و تأیید پروپوزال پایان‌نامه را مطالعه کند (پیوست ۲) و طبق فرمت تعیین‌شده پروپوزال را تدوین نماید.
۲. دانشجوی موظف است پروپوزال پایان‌نامه خود را قبل از آزمون جامع در گروه به تصویب رسانده و برای طی مراحل تصویب، به دانشکده تحویل داده باشد؛ اما گرفتن واحد پایان‌نامه و شروع مراحل پژوهشی به بعد از قبولی در آزمون جامع موکول می‌شود.
۳. با تأیید استاد/ استادان راهنما، دانشجوی درخواست برگزاری جلسه دفاع از پروپوزال را به شورای پایان‌نامه تحویل می‌دهد.
۴. شورای پایان‌نامه اعضای حاضر در جلسه دفاع از پروپوزال را تعیین می‌نماید.
تبصره: به‌منظور بررسی دقیق‌تر پروپوزال‌های پیشنهادی، شورای پایان‌نامه می‌تواند از داور داخل گروه یا خارج از گروه یا هر دو استفاده نماید. ضرورت استفاده از داور، بر اساس مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی هر دانشکده خواهد بود. توصیه می‌شود داوران در طول فرایند انتخاب تا ارائه نهایی پایان‌نامه ثابت باشند.
۵. دانشجوی موظف است حداقل یک هفته قبل از جلسه دفاع از پروپوزال، متن مکتوب پروپوزال را به همه اعضای تعیین‌شده برای حضور در جلسه دفاع از پروپوزال تحویل و یا از طریق ایمیل برای ایشان ارسال نماید.
۶. توصیه می‌شود گروه‌های آموزشی به‌منظور ارزیابی پروپوزال‌های ارائه‌شده، فرم مشخصی در اختیار داوران قرار دهند. نمونه فرم ارزیابی پروپوزال پایان‌نامه دکتری تخصصی (PhD) در پیوست ۳ آورده شده است.
۷. جلسه دفاع از پروپوزال به‌صورت علنی و با اعلام قبلی خواهد بود. در این جلسه دانشجوی ضمن ارائه پروپوزال و پاسخ‌گویی به سؤالات داوران از پروپوزال خود دفاع می‌نماید.
تبصره ۱: حضور دانشجوی در جلسه دفاع الزامی است. دانشجوی نمی‌تواند به‌صورت غیرحضور (ویدیو کنفرانس) از پروپوزال خود دفاع نماید.
- تبصره ۲: در صورتی که استاد راهنما نتواند در جلسه دفاع حضور داشته باشد، با اطلاع قبلی، امکان شرکت در جلسه با استفاده از ویدیو کنفرانس امکان‌پذیر است.
۸. پس از برگزاری جلسه دفاع از پروپوزال، دانشجوی موظف است یک نسخه از پروپوزال را در فرم مربوطه به همراه صورت‌جلسه مصوبه شورای پایان‌نامه که به تأیید مدیر گروه آموزشی مربوطه رسیده است، به اداره آموزش تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل دهد.
۹. در صورت تصویب پروپوزال در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، دانشجوی برای دریافت تأییدیه کمیته اخلاق اقدام می‌نماید.
۱۰. دانشجوی موظف است حداکثر تا ۱۴ روز بعد از تصویب، پروپوزال خود را در سیستم پژوهشیار ثبت کند و کد ثبت را جهت ثبت نهایی به دبیرخانه دانشکده ارائه نماید.

۱۱. استاد راهنما پس از مطالعه پروپوزال ارسالی به سامانه پژوهشیار، در صورت مطابقت با اصل پروپوزال نهایی و تأیید شده در جلسه دفاع از پروپوزال، آن را تأیید می‌نماید.

تغییر موضوع پایان‌نامه

هر دانشجو تا حداکثر شش ماه پس از ثبت موضوع پایان‌نامه و فقط یک‌بار، با ذکر دلایل منطقی از طرف استاد راهنما، تأیید شورای پایان‌نامه و تصویب نهایی شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، می‌تواند موضوع پایان‌نامه را تغییر دهد. لازم است دانشجو مجدداً تمام مراحل تأیید عنوان و پروپوزال جدید را، بر طبق فرایند ذکر شده در بالا طی نماید.

اجرا و پیشرفت پایان‌نامه

۱. دانشجو پس از انتخاب واحد پایان‌نامه تا زمانی که آن را به پایان نرسانده، موظف است بر اساس تقویم دانشگاهی در نیمسال‌های بعد نیز برای آن ثبت‌نام و واحد پایان‌نامه را انتخاب نماید. در این حال نمره پایان‌نامه در آخرین نیمسال تحصیلی در کارنامه دانشجو ثبت می‌شود.

۲. استاد راهنما موظف است در هر مرحله تحقیق و حداقل در پایان هر نیمسال تحصیلی گزارشی مکتوب از پیشرفت کار دانشجو از وی درخواست کند. این گزارش پس از ارائه در گروه با تأیید استاد راهنما از طریق گروه به شورای تحصیلات تکمیلی ارسال گردد و در صورت نیاز در جلسه ای که اعضای آن توسط شورای پایان‌نامه تعیین می‌شود با حضور دانشجو و استاد راهنما مورد بررسی قرار می‌گیرد. انتخاب واحد در دوره پژوهشی منوط به ارائه گزارش پیشرفت و تأیید آن توسط شورای تحصیلات تکمیلی می‌باشد.

تبصره: ارائه حداقل دو گزارش با حضور داوران، پیش از دفاع از پایان‌نامه الزامی است. در صورتیکه گزارش دوم حائز تمام شرایط جلسه پیش دفاع بوده باشد می‌تواند به عنوان جلسه پیش دفاع نیز قلمداد گردد.

۳. دانشجو موظف است علاوه بر گزارش پایان هر نیمسال تحصیلی، در هر زمانی که استاد راهنما تعیین کند نتیجه تحقیقات خود را به وی گزارش کند.

۴. حداقل و حداکثر زمان مهلت اجرای پایان‌نامه:

زمان دفاع از پایان‌نامه باید حداقل دو نیمسال تحصیلی بعد از اخذ واحد پایان‌نامه باشد. حداکثر مهلت برای اجرای پایان‌نامه تا پایان مدت مجاز تحصیل در مقطع دکتری تخصصی (PhD) است.

پیش دفاع از پایان‌نامه

۱. دانشجو موظف است فرایند مربوط به اجرای پایان‌نامه دکتری تخصصی (PhD) و برگزاری جلسه پیش دفاع را مطالعه نماید (پیوست ۴).

۲. دانشجو موظف است فرم مربوط به جلسه برگزاری پیش دفاع از پایان نامه را از شورای پایان نامه دریافت و پس از تکمیل در جلسه پیش دفاع و تأیید استاد راهنما به شورای پایان نامه تحویل دهد.
- نمونه فرم صورت جلسه پیش دفاع از پایان نامه در پیوست شماره ۵ آورده شده است.
۳. دانشجو موظف است قبل از جلسه دفاع در یک **جلسه علنی پیش دفاع**، در حضور استادان گروه یا دانشکده و دانشجویان ذی ربط، موضوع تحقیق خود را تشریح نماید.
- تبصره:** بخش هایی که در جلسه پیش دفاع توسط دانشجو ارائه می گردد شامل بیان مسئله (مقدمه و فرضیات)، اجرا و نتایج به دست آمده از پژوهش است. بخش های مرور متون و بحث در جلسه دفاع نهایی ارائه می گردد.
۴. توصیه می شود در جلسه پیش دفاع، از هیئت داوران پیشنهادی برای جلسه دفاع دعوت شود.
۵. **جلسه پیش دفاع با ریاست** استاد راهنمای اول و با حضور نماینده شورای پایان نامه، استادان راهنما و مشاور و حداقل یک نفر دیگر از اعضای هیئت داوران داخل دانشگاه و یک نفر از داوران خارج از دانشگاه پیشنهادی برای جلسه دفاع رسمیت می یابد. انتخاب داوران لازم است مرتبط با حوزه تخصصی داور و موضوع پایان نامه باشد.
۶. پس از جلسه پیش دفاع و تأیید انجام اصلاحات توسط استاد راهنما، مدیر گروه درخواست برگزاری جلسه دفاع با ترکیب هیئت داوران پیشنهادی را برای شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تأیید می نماید.
- تبصره:** در صورتی که در جلسه پیش دفاع، پایان نامه تأیید نگردد، جلسه پیش دفاع برای صدور مجوز دفاع فقط یکبار تکرار می شود. در صورت عدم تأیید در بار دوم، ادامه کار دانشجو تابع سایر مقررات دانشگاه می باشد.
۷. در صورت تأیید پایان نامه در جلسه پیش دفاع، دانشجو باید با رعایت سقف مدت مجاز دوره آموزشی و سایر مقررات آموزشی دانشگاه، از پایان نامه خود دفاع کند. حسب موارد اصلاحی مد نظر هیات داوران در جلسه پیش دفاع، لازم است زمان کافی جهت انجام دقیق موارد اصلاحی توسط دانشجو، در نظر گرفته شده و جلسه دفاع نهایی پس از این زمان برگزار گردد. تصمیم گیری در خصوص فاصله لازم بین جلسه پیش دفاع و دفاع نهایی حسب میزان اصلاحات درخواستی توسط هیات داوران بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی/آموزشی دانشکده می باشد.

دفاع از پایان نامه

۱. دانشجو موظف است فرایند مربوط به برگزاری جلسه دفاع را مطالعه نماید (پیوست ۴).
۲. بعد از تکمیل و تدوین پایان نامه توسط دانشجو که اتمام آن را استاد راهنما اعلام می کند و پس از تأیید کتبی اعضای هیئت داوران پیش دفاع، مبنی بر قابل دفاع بودن پایان نامه، دانشجو موظف است در جلسه ای که زمان آن را بنا به پیشنهاد گروه، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می نماید، در حضور هیئت داوران از پایان نامه خود دفاع نماید.

۳. مدارک لازم جهت کسب مجوز دفاع از پایان‌نامه، حداقل ۱۵ روز کاری قبل از شروع جلسات شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده جهت بررسی اولیه و تأیید تاریخ دفاع، توسط دانشجو به اداره آموزش تحصیلات تکمیلی دانشکده تحویل داده شود، این مدارک شامل:

الف. صورت جلسه پیش دفاع؛

ب. فرم تکمیل شده درخواست دفاع و تأییدیه راهنما مبنی بر آمادگی دانشجو با امضای اساتید راهنما، مشاور و نماینده شورای پایان‌نامه؛

نمونه فرم تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجو و درخواست دفاع در پیوست شماره ۶ و ۷ آورده شده است.

پ. متن پایان‌نامه بر طبق شیوه‌نامه نگارش پایان‌نامه (بخش پنجم)؛

ت. دانشجویان موظف‌اند حداقل دو مقاله ISI یا PUBMED (یا معادل آن‌ها بر اساس آیین‌نامه پایان‌نامه‌های محصول محور) از مجموع فعالیت‌های مرتبط با رشته خود (شامل پایان‌نامه، پروژه، کارآموزی، ...) که در دوره دکتری تخصصی منتشر شده باشد ارائه نمایند تا اجازه دفاع از پایان‌نامه را اخذ نماید. حداقل یکی از مقالات فوق می‌بایست مستخرج از پایان‌نامه دانشجو بوده و لازم است دانشجو در کلیه مقالات، آدرس دانشکده و گروه مربوطه را به عنوان اولین آدرس خود در مقاله ذکر نموده باشد. در مقاله منتج از پایان‌نامه، باید دانشجو نویسنده اول باشد.

مقاله دوم که لزوماً منتج از پایان‌نامه نیست، باید در حوزه تخصصی دانشجو باشد و دانشجو باید به عنوان اولین آدرس (Affiliation) خود دانشگاه علوم پزشکی تهران را ذکر کرده باشد مقاله دوم اگر در مجلات نمایه شده در SCOPUS نیز باشد قابل قبول خواهد بود. شورای تحصیلات تکمیلی هر دانشکده باید سایر شرایط مربوط به مقاله دوم (اعم از جایگاه دانشجو در مقاله و یا تعداد دانشجویانی که از یک مقاله می‌توانند استفاده کنند) را تعیین کرده و به اطلاع شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و دانشجویان مربوطه برساند.

تبصره ۱: اگر مقاله اصلی منتج از پایان‌نامه دانشجو در مجلات Q1 رشته تحصیلی دانشجو پذیرش و منتشر شده باشد دانشجو از ارائه مقاله دوم معاف خواهد بود و اجازه دفاع از پایان‌نامه را خواهد داشت.

تبصره ۲: نویسنده مسئول مقاله منتج از پایان‌نامه الزاماً باید یکی از اساتید راهنما (راهنمای اول و یا راهنمای دوم) باشد.

تبصره ۳: هر مقاله پذیرش یا منتشر شده جهت طی مراحل دفاع از پایان‌نامه (اعم از مقاله اول یا دوم) تنها برای یک دانشجو قابل محاسبه خواهد بود. از این رو اگر دانشجویی مقاله خود را به عنوان مقاله لازم برای دفاع ارائه نموده باشد دانشجوی دیگری نمی‌تواند آن را به عنوان مقاله اول یا دوم (شرط دفاع) ارائه نماید.

تبصره ۴: با توجه به اهمیت و ضرورت مقابله با موارد احتمالی فریب‌کاری و سرقت ادبی^۲ در انتشارات، اساتید راهنما و مشاور از نبود موارد مذکور در انتشار نتایج پایان‌نامه دانشجو اطمینان حاصل می‌نمایند. هر زمان که مشخص شود مقاله تهیه‌شده یا منتشرشده توسط دانشجو مشمول موارد فوق است، دانشجو نمی‌تواند از پایان‌نامه خود دفاع نماید و جهت برخورد قانونی به مراجع مربوطه در دانشگاه معرفی می‌شود.

برگزاری جلسه دفاع از پایان‌نامه

۱. دانشجو موظف است در این جلسه، گزارشی از کار تحقیقاتی و پایان‌نامه خود را ارائه نموده و از آن دفاع نماید.
۲. دانشجو موظف است فرم مربوط به صورت‌جلسه جلسه دفاع و ارزشیابی دفاع از پایان‌نامه را از سایت دانشکده مربوطه تهیه نماید.
- نمونه فرم صورت‌جلسه دفاع و ارزشیابی دفاع از پایان‌نامه در پیوست ۸ و ۹ آورده شده است.
۳. هیئت‌داوران به پیشنهاد شورای پایان‌نامه، با هماهنگی استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه تعیین می‌شوند.
۴. هیئت‌داوران متشکل از استادان راهنما و مشاوران و دو نفر عضو هیئت‌علمی داخل دانشگاه و دو نفر عضو هیئت‌علمی سایر دانشگاه‌ها یا مؤسسات تحقیقاتی در رشته مربوطه است. توصیه می‌شود یکی از داوران داخل دانشگاه از خارج از گروه آموزشی مربوطه باشد.
- تبصره ۱: داوران باید دارای حداقل درجه استادیاری و سه سال سابقه تدریس یا پژوهش در دوره تحصیلات تکمیلی باشند.
- تبصره ۲: حداقل یک نفر از اعضای هیئت‌داوران داخل دانشگاه و حداقل یک نفر از اعضای هیئت‌علمی سایر دانشگاه‌ها یا مؤسسات تحقیقاتی در رشته مربوطه باید دارای درجه دانشیاری یا بالاتر باشد.
۵. یک نفر از اعضای هیئت‌داوران با حکم رسمی از طرف تحصیلات تکمیلی دانشگاه، به‌عنوان نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در جلسه دفاع شرکت می‌نماید.
۶. با حکم رسمی معاون آموزشی دانشکده، یک نفر از اعضای هیئت‌علمی دانشکده به‌عنوان ناظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در جلسه دفاع شرکت می‌کند.
۷. جلسه دفاع با ریاست استاد راهنما تشکیل و با حضور ناظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، دانشجو، استادان راهنما و مشاور و نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و حداقل دو تن دیگر از اعضای هیئت‌داوران رسمیت می‌یابد. تعداد اعضای هیئت‌داوران نباید در هیچ شرایطی کمتر از ۵ نفر باشد.

^۲. Fraud and Plagiarism

- تبصره ۱: در صورتی که استاد راهنما نتواند در جلسه دفاع حضور داشته باشد، با اطلاع قبلی، امکان شرکت در جلسه با استفاده از ویدیو کنفرانس امکان پذیر است.
- تبصره ۲: در شرایط خاص استاد راهنما می تواند با ذکر دلایل موجه، جانشینی برای حضور در جلسه دفاع معرفی کند که باید از قبل به تأیید مدیر گروه رسیده باشد و این موضوع، یعنی برگزاری جلسه دفاع بدون حضور هیچ یک از اساتید راهنما، باید به تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده رسیده باشد.
- تبصره ۳: اعلام موافقت کتبی هر یک از عوامل راهنمایی و مشاوره پایان نامه که قادر به حضور در جلسه دفاع نیست، با ذکر اینکه محتوای پایان نامه را مطالعه نموده و آن را قابل دفاع می داند، الزامی است.
۸. دانشجو موظف است برحسب خواسته داوران، پرینت یا فایل الکترونیک پروپوزال و پایان نامه را در اختیار ایشان قرار دهد.
۹. زمان و مکان برگزاری جلسه دفاع باید حداقل یک هفته قبل از موعد مقرر و با اعلام کتبی به وسیله مسئولین دانشکده به اطلاع اساتید راهنما، مشاور و داوران و با درج آگهی در تابلو اعلانات دانشکده، گروه و محل برگزاری جلسه دفاع توسط دانشجو، به اطلاع عموم برسد.
- تبصره: تغییر ساعت، روز و مکان جلسه دفاع فقط یک بار و در صورت موافقت شورای پایان نامه و پس از هماهنگی با دانشکده، امکان پذیر است.
۱۰. دانشجو برای جلسه دفاع باید نسخه الکترونیکی و پرینت پروپوزال و پایان نامه خود را به همراه داشته باشد و از شیوه های مناسب (مانند پاورپوینت و ...) برای ارائه استفاده کند.
۱۱. دانشجو مسئول هماهنگی جهت آماده بودن محل دفاع، نور و پروژکتور، کامپیوتر و سایر موارد لازم جهت برگزاری مناسب جلسه دفاع است.
۱۲. در جلسه دفاع، دانشجو مسئول پاسخگویی به سؤالات داوران است و تنها در صورتی که دانشجو علیرغم ارائه توضیحات، قادر به مجاب نمودن داوران نشود، اساتید راهنما و مشاور می توانند توضیحات خود را ارائه نمایند.

ارزشیابی پایان نامه

معیارهای ارزشیابی پایان نامه

۱. وظیفه هیئت داوران، ارزیابی دقیق و احراز کفایت دستاوردهای علمی و صحت پایان نامه با توجه به معیارهای زیر است:
 - محتوای پژوهشی و نوآوری علمی؛
 - نحوه نگارش و تدوین محتوای پایان نامه؛
 - کیفیت دفاع از یافته ها؛

- محصولات پایان نامه؛
- رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه.
- ۲. سقف امتیاز پایان نامه حداکثر بیست (۲۰) است که با توجه به جدول زیر محاسبه می شود:

ردیف	معیار	نمره
۱	محتوای پژوهش و نوآوری پایان نامه	۱۲-۰ نمره
۲	نحوه ارائه در جلسه دفاع	۳-۰ نمره
۳	نحوه نگارش و تدوین محتوای پایان نامه	۲-۰ نمره
۴	نحوه رفتار و رعایت اخلاق حرفه ای	۲-۰ نمره
۵	رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه	۱-۰ نمره

- ✓ نشانگرهای محتوای پژوهشی و شاخص های نوآوری علمی:
 - مطابقت پایان نامه با پروپوزال؛
 - خلاصه فارسی و انگلیسی برگرفته از مفاد پایان نامه؛
 - کیفیت پژوهش (از نظر محتوای بخش های پایان نامه شامل بیان مسئله، مرور متون، روش تحقیق، یافته ها و استنتاج های علمی، کافی و به روز بودن منابع مورد استفاده)؛
 - کیفیت مقالات چاپ شده (یا با پذیرش قطعی) در مجلات علمی معتبر؛
 - مرتبط بودن مقالات چاپ شده (یا با پذیرش قطعی) با موضوع پایان نامه؛
 - متناسب بودن زمان چاپ (یا پذیرش قطعی) مقالات با زمان انجام پایان نامه؛
 - تعداد و کیفیت اختراع ثبت شده و تولید دانش فنی، طبق آیین نامه مصوب مربوطه.
- ✓ نشانگرهای نحوه ارائه در جلسه دفاع:
 - اثبات نوآوری پایان نامه؛
 - تسلط بر موضوع پایان نامه؛
 - طبقه بندی و انسجام مطالب؛
 - رعایت وقت جلسه؛
 - استفاده مناسب از ابزار کمک آموزشی؛
 - شیوایی بیان؛
 - توانایی پاسخگویی به سؤالات داوران.
- ✓ نشانگرهای نحوه نگارش و تدوین محتوای پایان نامه:
 - رعایت اصول نگارش ادبی؛

- روان بودن متن؛
- رعایت شیوه نگارش پایان نامه مصوب دانشگاه شامل:
- مشخصات صفحه اول؛
- مشخصات صفحات داخلی؛
- شیوه نگارش منابع و مأخذ.
- ✓ نشانگرهای معیار رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه:
- ارائه به موقع گزارش های ۶ ماهه؛
- اتمام پایان نامه در زمان مناسب.

ارزشیابی نهایی پایان نامه و نمره دهی

۱. وظیفه ارزشیابی نهایی پایان نامه به عهده هیئت داوران است که نتیجه آن به صورت نمره متجلی می گردد. هیئت داوران بلافاصله پس از جلسه دفاع، در جلسه ای جداگانه و بدون حضور دانشجو، فرم ارزشیابی را تکمیل می نمایند و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده اقدام به محاسبه میانگین نمرات می نماید، جهت محاسبه میانگین نمرات اعضای هیات داوران ابتدا میانگین نمرات اساتید راهنما، میانگین نمرات اساتید مشاور، میانگین نمرات اعضای هیات علمی داخل دانشگاه و میانگین نمرات اعضای هیات علمی خارج دانشگاه به تفکیک محاسبه می شود و سپس از نمرات بدست آمده میانگین گرفته می شود. نمره نهایی توسط نماینده تحصیلات تکمیلی به دانشجو اعلام می شود.
۲. هیئت داوران در پایان جلسه دفاعیه پس از شور و بررسی در خصوص اصالت و صحت پایان نامه امتیاز آن را با تأکید بر رتبه به شرح زیر سطح بندی می نماید:

ردیف	رتبه	نمره
۱	عالی	۱۹-۲۰
۲	بسیار خوب	۱۸-۱۸/۹۹
۳	خوب	۱۶/۵-۱۷/۹۹
۴	قابل قبول	۱۵-۱۶/۴۹
۵	غیر قابل قبول	کمتر از ۱۵

- تبصره: رتبه و نمره پایان نامه در کارنامه ثبت می شود ولی در میانگین کل محاسبه نمی شود.
۳. ملاک تصمیم گیری در خصوص نمره پایان نامه میانگین نمرات حداقل پنج نفر از اعضای هیئت داوران است.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجوی طی دوران تحصیل از فعالیت های آموزشی پژوهشی خود یک مقاله ISI یا PUBMED علاوه بر دو مقاله شرطی پایان نامه و با آدرس دانشگاه چاپ کرده باشد تا یک نمره تشویقی برحسب جایگاه ایشان در مقاله به نمره پایان نامه وی اضافه خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که پایان نامه از نظر هیئت داوران غیر قابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و بار دیگر در زمانی که هیئت داوران تعیین می کند، از آن دفاع نماید. دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از پایان نامه خود دفاع نماید از تحصیل محروم شده و مدرک و سوابق تحصیلی دریافت نمی کند.

۴. دانشکده موظف است نتیجه قبولی یا عدم قبولی یا تمدید مهلت دفاع دانشجویان را حداکثر ۲ هفته پس از زمان مقرر برگزاری جلسه دفاع به همراه فرم صورت جلسه مربوطه به اداره کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. تنظیم و تکمیل صورت جلسه دفاع در انتهای جلسه و تحویل آن به تحصیلات تکمیلی دانشکده الزامی است.

آیین نامه پایان نامه های کاربردی و محصول محور

نحوه ارزشیابی و نمره دهی به پایان نامه های کاربردی و محصول محور، بر اساس آیین نامه مربوطه می باشد.

بخش چهارم: اعتبار مالی و حقوق معنوی پایان نامه

اعتبار مالی

نحوه و میزان تأمین اعتبار پایان‌نامه‌ها، مقطع دکتری تخصصی:

۱. اعتبار کلیه پایان‌نامه‌های این مقطع در سقف تعیین شده توسط دانشگاه از حل اعتبارات آموزشی و در قالب قراردادی که در دانشکده‌های مربوطه منعقد می‌گردد تأمین شده و مابقی (در صورت نیاز) پس از تصویب در شورای پژوهشی دانشگاه در قالب قرارداد طرح تحقیقاتی با معاونت پژوهشی تأمین اعتبار خواهد شد.
۲. معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه تأمین اعتبارات لازم برای اجرای پایان‌نامه‌ها را در اولویت خود قرار می‌دهند و اعتبار لازم برای عقد قراردادهای پایان‌نامه‌ها در دانشکده‌ها را در سقف تصویب شده تأمین می‌نمایند. برای تأمین اعتبار پایان‌نامه‌های با بودجه بالاتر از سقف مصوب دانشکده، پایان‌نامه مذکور می‌تواند به‌عنوان طرح تحقیقاتی به معاونت پژوهشی دانشگاه ارسال گردد و تأمین اعتبار آن‌ها در اولویت قرار می‌گیرد.
۳. اعتبار پرداخت شده از سوی تحصیلات تکمیلی برای پایان‌نامه، فقط جهت پرداخت هزینه‌های انجام پایان‌نامه و به‌منظور تهیه ملزومات اجرایی بوده و نباید به‌عنوان حق‌الزحمه استاد راهنما و یا دانشجو در نظر گرفته شود.
۴. مراحل پرداخت مبلغ قرارداد به شرح زیر خواهد بود:
 - الف. ۴۰٪ مبلغ اعتبار پایان‌نامه به‌عنوان مرحله اول در قبال تهیه و تدوین پروپوزال پایان‌نامه و تأیید آن توسط دانشکده به مجری پرداخت می‌گردد.
 - تبصره: با توجه به رشته و در صورت نیاز، دانشکده‌ها اجازه خواهند داشت پس از تصویب پروپوزال پایان‌نامه در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و از هنگام شروع کار تا سقف ۸۰٪ از بودجه مصوب را به‌عنوان پیش‌پرداخت در وجه استاد راهنما واریز نمایند. بدیهی است تسویه حساب کامل منوط به ارائه گزارش انجام پروژه و دفاع از پایان‌نامه خواهد بود.
 - ب. ۴۰٪ مبلغ اعتبار پایان‌نامه به‌عنوان مرحله دوم در قبال ارائه گزارش و تأیید آن در دانشکده مربوطه به مجری پرداخت می‌گردد.
 - پ. ۲۰٪ مبلغ اعتبار پایان‌نامه به‌عنوان تسویه حساب نهایی در قبال برگزاری جلسه دفاع و ارائه ۲ نسخه پایان‌نامه مورد تأیید ناظرین (هیئت‌داوران پایان‌نامه) و همچنین ارائه گزارش نهایی در نرم‌افزار پژوهشیار به مجری پرداخت می‌گردد.
۵. پس از پایان هر یک از مراحل فوق در صورت عدم انجام تعهدات توسط پژوهشگر، دانشکده مجاز است نسبت به لغو قرارداد و مطالبه خسارت، ادامه و یا تمدید و یا واگذاری اقدام نماید.

حقوق معنوی

۱. اسم دانشجو در مقالات منتج از پایان نامه که خود وی آن ها را نوشته است نفر اول است و اسامی استاد راهنمای پایان نامه و سایر همکاران پایان نامه بر اساس توافق کلی و تحت نظارت استاد راهنمای پایان نامه و بر مبنای اصول اخلاق در انتشارات علمی مشخص خواهد شد.

۲. مقاله منتج از پایان نامه که دانشجو برای دفاع آن را ارائه می دهد تا بتواند از پایان نامه خود دفاع نماید باید توسط دانشجو نوشته شده باشد و لذا نام وی به عنوان نویسنده اول باشد. استاد راهنمای اول (یا هر یک از اعضای تیم که استاد راهنما تأیید می کند) باید به عنوان نویسنده مسئول باشند. مناسب است استاد راهنما نوشتن سایر مقالات را نیز به دانشجوی مربوطه بسپارد اما در صورتی که این کار به تشخیص وی میسر نبود، استاد راهنما در مورد نگارش سایر مقالات و ترتیب اسامی مطابق با اصول اخلاق در انتشارات تصمیم گیری خواهد نمود.

۳. دانشجو موظف است آدرس گروه، دانشکده و دانشگاه را به عنوان آدرس اول خود ذکر کند. قرار دادن آدرس های دوم و به بعد با تأیید استاد راهنمای دانشجو امکان پذیر است. دانشجو در کلیه مقالات بعدی که بعد از دفاع و بر اساس داده های پایان نامه خود منتشر می کند، موظف است با استاد راهنمای خود هماهنگ کرده و آدرس گروه مربوطه را به عنوان یکی از آدرس های خود در مقاله ذکر نماید.

۴. کلیه فعالیت های پژوهشی مرتبط با پایان نامه دانشجوی دکتری تخصصی و بالأخص چاپ مقالات پژوهشی یا ثبت اختراع و نظایر آن قبل از ارسال به مجلات یا مراجع ذی ربط جهت چاپ، ثبت یا تأیید، منحصراً باید با نظارت، تأیید و از طریق استاد راهنمای دانشجو صورت پذیرد.

۵. نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه های تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران، مبین بخشی از فعالیت های علمی پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

در صورت اقدام به چاپ پایان نامه خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی دانشگاه» اطلاع دهد؛ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه دکتری تخصصی نگارنده در..... رشته است که در سال..... در دانشکده دانشگاه علوم پزشکی تهران به راهنمایی سرکار خانم/ جناب آقای دکتر، مشاوره سرکار خانم/ جناب آقای دکتر و مشاوره سرکار خانم/ جناب آقای دکتر..... از آن دفاع شده است.»

بخش پنجم: راهنمای تدوین پایان نامه

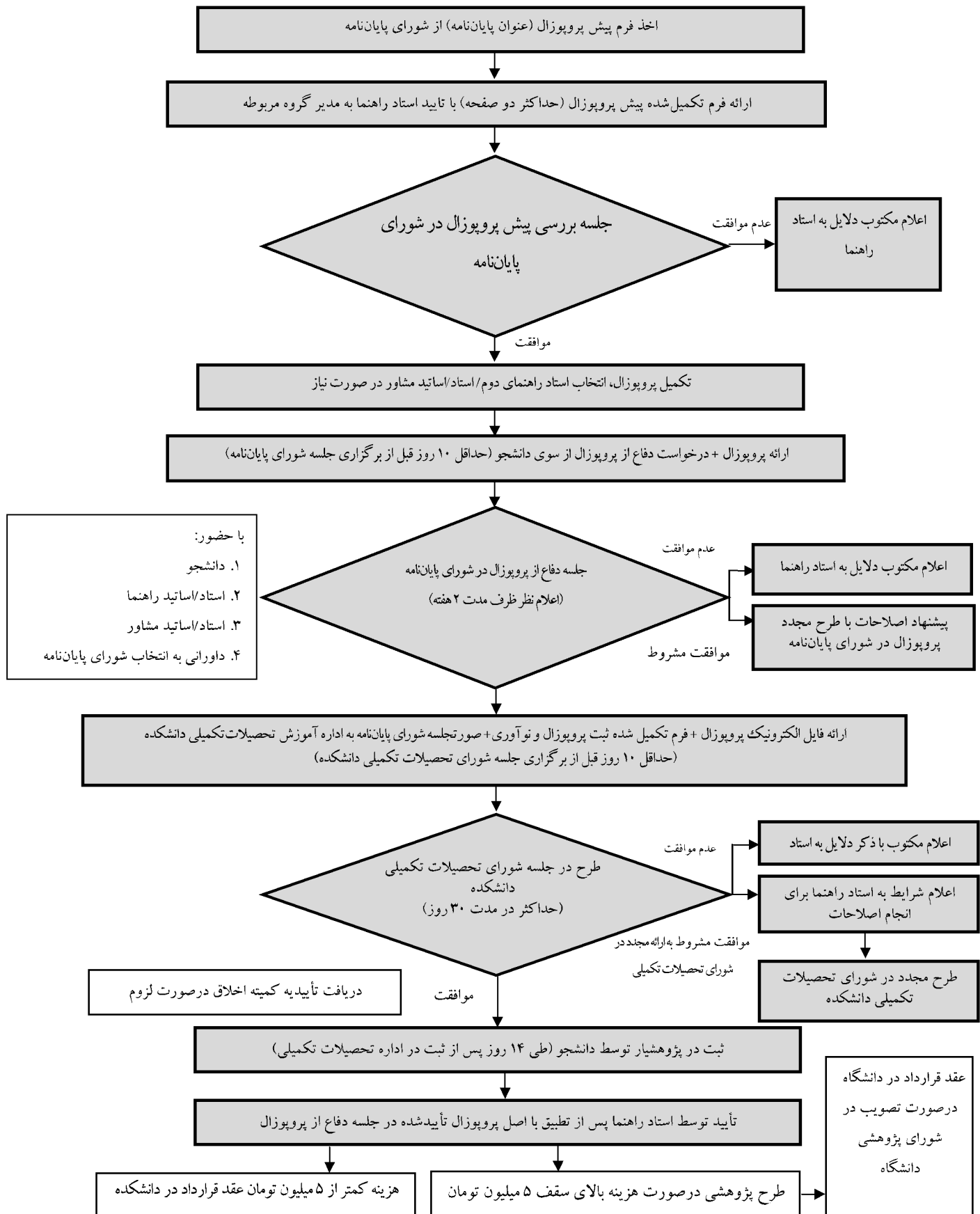
راهنمای تدوین پایان‌نامه

۱. از آنجاکه پایان‌نامه از انتشارات رسمی دانشگاه تلقی می‌شود و در مجامع و انتشارات علمی قابل استناد می‌باشند، ضروری است بر اساس معیارها و ضوابط قابل قبول علمی تهیه گردد. به منظور رعایت نکات فوق و ایجاد هماهنگی از نظر شکل ظاهری، نحوه تایپ، صحافی و صفحه‌پردازی پایان‌نامه تحصیلی دانشجویان دوره دکتری تخصصی (PhD)، لازم است که پایان‌نامه‌ها بر اساس فرمت تعیین شده از سوی دانشگاه علوم پزشکی تهران تهیه شوند.

۲. شیوه‌نامه نگارش و کلیه فرم‌های مورد نیاز در فرایند انجام پایان‌نامه، از طریق **سامانه معاونت آموزشی دانشگاه** (<http://education.tums.ac.ir>) در دسترس می‌باشند. لازم به ذکر است که پایان‌نامه‌هایی که از استانداردهای تعیین شده برخوردار نباشند مورد قبول دانشگاه قرار نخواهند گرفت.

بخش ششم: پیوست‌ها

پیوست ۱: فلوجارت فرایند بررسی و تصویب عنوان (پیش پروپوزال) و پروپوزال پایان نامه دکتری تخصصی (PhD)





..... دانشکده

..... گروه

پرسشنامه ارزیابی پروپوزال

عنوان پروپوزال:

۱. عنوان:

گویا است ☐ نسبتاً گویا است ☐ گویا نیست ☐
در صورتی که گزینه‌های ب و ج را انتخاب می‌کنید لطفاً اشکالات عنوان را بیان فرمایید.

۲. مقدمه و معرفی:

الف) معرفی موضوع:

گویا است ☐ نسبتاً گویا است ☐ گویا نیست ☐
ب) اشاره به پژوهش‌های قبلی
اشاره شده است ☐ اشاره نشده است ☐ منابع بیشتر موجود است ☐
ج) ضرورت انجام طرح
گویا است ☐ نسبتاً گویا است ☐ گویا نیست ☐
لطفاً در صورت نیاز نظرات اصلاحی و تکمیلی خود را مرقوم فرمایید.

۳. اهداف:

الف) آیا اهداف SMART^۱ هستند؟ بلی ☐ خیر ☐
ب) آیا با تحصیل اهداف اختصاصی، هدف کلی به دست می‌آید؟ بلی ☐ خیر ☐
در صورت نامتناسب بودن برخی از اهداف، نظرات خود را ذکر فرمایید:

۴. روش اجرا:

الف) نوع مطالعه با توجه به عنوان و اهداف طرح:
۱- مناسب است ☐ ۲- نسبتاً مناسب است ☐ ۳- مناسب نیست ☐
ب) حجم نمونه با توجه به نوع مطالعه:
۱- مناسب است ☐ ۲- نسبتاً مناسب است ☐ ۳- مناسب نیست ☐
ج) روش نمونه‌گیری با توجه به نوع مطالعه:
۱- مناسب است ☐ ۲- نسبتاً مناسب است ☐ ۳- مناسب نیست ☐
د) ابزار و روش جمع‌آوری اطلاعات با توجه به نوع مطالعه:
۱- مناسب است ☐ ۲- نسبتاً مناسب است ☐ ۳- مناسب نیست ☐

-
- ¹ Specific – target a specific area for improvement.
 - Measurable – quantify or at least suggest an indicator of progress.
 - Assignable – specify who will do it.
 - Realistic – state what results can realistically be achieved, given available resources.
 - Time-related – specify when the result(s) can be achieved.

ه) روش‌های تجزیه و تحلیل:

۱- مناسب است ☐ ۲- نسبتاً مناسب است ☐ ۳- مناسب نیست ☐

لطفاً نظرات خود را در مواردی که به روش اجرا مربوط می‌شود به تفکیک هر بند مرقوم فرمایید:

۵. پیش‌بینی زمان لازم برای اجرا: مناسب است ☐ کم است ☐ زیاد است ☐

۶. هزینه‌ها: مناسب است ☐ زیاد است ☐ کم است ☐

لطفاً در مورد هزینه‌ها چنانچه نظری دارید مرقوم فرمایید:

۷. مشکلات اجرایی و روش‌های حل آن:

بیان‌نشده ☐ بیان‌شده و ناقص است ☐ بیان‌شده و صحیح است ☐

۸. ملاحظات اخلاقی:

بیان‌نشده ☐ بیان‌شده و ناقص است ☐ بیان‌شده و راه‌حل ارائه گردیده است ☐

لطفاً نظرات خود را در زمینه مشکلات اجرایی و ملاحظات اخلاقی مربوط به این پروپوزال مرقوم فرمایید:

۹. اظهارنظر کلی نسبت به پایان‌نامه:

پایان‌نامه قابل قبول نیست ☐ پایان‌نامه با انجام تغییرات و اصلاحات قابل قبول است ☐ پایان‌نامه قابل قبول است ☐

۱۰. خواهشمند است در خصوص تناسب طرح با پایان‌نامه دانشجویی به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف. آیا طرح فوق کاربردی است و در بهبود شرایط بهداشتی و درمانی جامعه نقش مؤثری دارد؟

بلی ☐ تا حدودی ☐ خیر ☐

ب. آیا طرح دارای نوآوری می‌باشد و یک مسئله یا سؤال علمی را که قبلاً به آن پاسخی داده نشده است را پاسخ می‌گوید؟

بلی ☐ تا حدودی ☐ خیر ☐

پ. آیا حجم کار پروژه در حد دوره تحصیلی دانشجو است؟

بلی ☐ تا حدودی ☐ خیر ☐

ت. آیا طرح پژوهشی متناسب با اهداف رشته موردنظر تدوین شده است؟

بلی ☐ تا حدودی ☐ خیر ☐

ث. تناسب طرح با مقطع و رشته دانشجو:

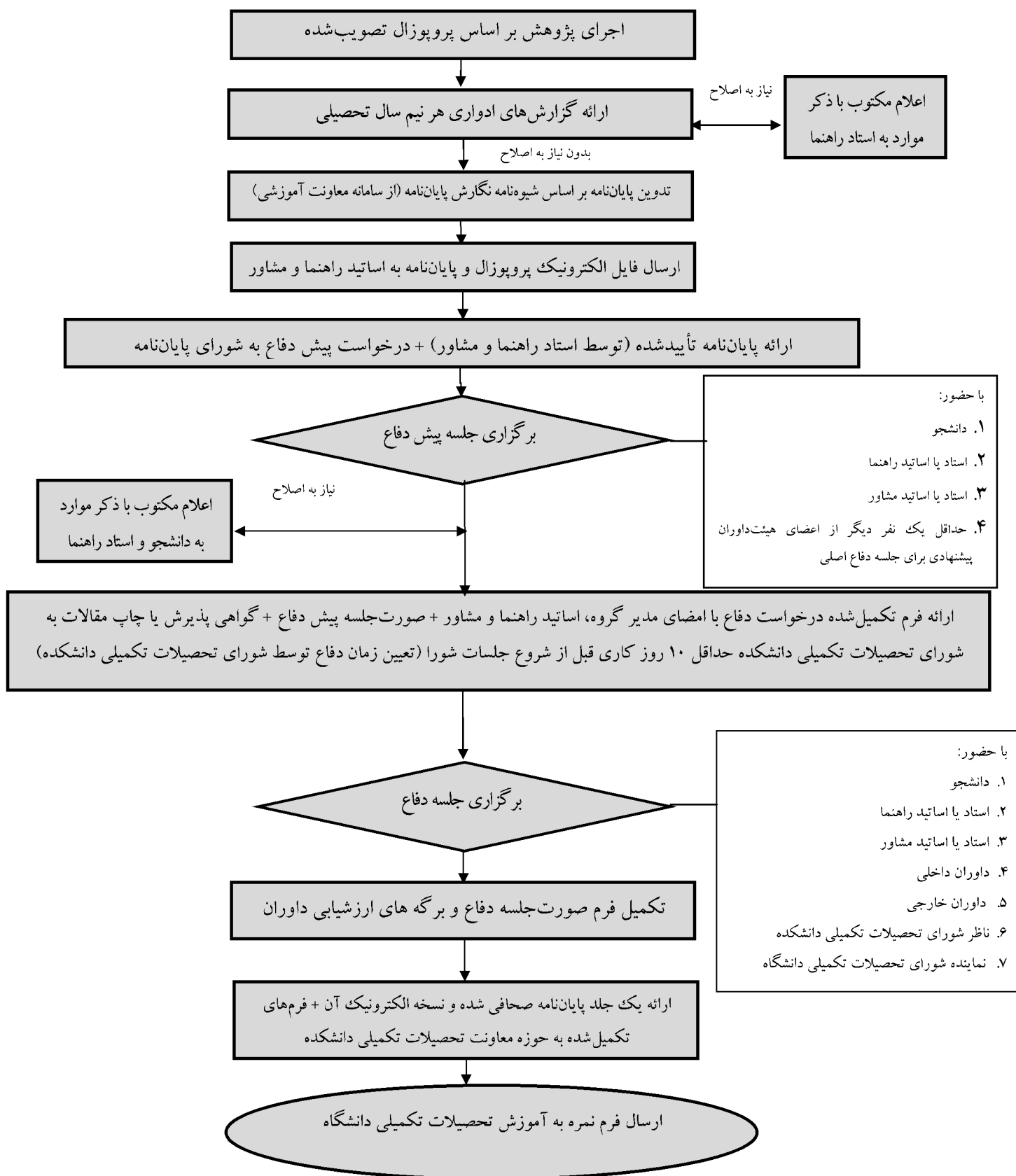
مناسب است ☐ نسبتاً مناسب است ☐ مناسب نیست ☐

چنانچه نظر کلی دیگری دارید بفرمایید.

نام و نام خانوادگی داور:

امضا:

پیوست ۳: فرایند اجرای پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) و برگزاری جلسات پیش دفاع و دفاع



پیوست ۴: نمونه صورت جلسه پیش دفاع از پایان نامه



دانشکده

گروه

صورت جلسه پیش دفاع از پایان نامه

نام و نام خانوادگی دانشجو:

مقطع PhD:

رشته:

موضوع پایان نامه:

استادان حاضر در جلسه

نام و نام خانوادگی	سمت	رتبه علمی	نام گروه/ دانشگاه	تاریخ و امضا
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	داور داخل دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور داخل دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور خارج از دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور خارج از دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	نماینده شورای پایان نامه گروه			

نتیجه کلی:

۱. پایان نامه قابل دفاع است

۲. پایان نامه غیر قابل دفاع است

۳. پایان نامه مشروط به انجام اصلاحات ذیل قابل دفاع است:

امضای مدیر گروه



پیوست ۵: نمونه فرم تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی
دانشجو برای دفاع از پایان نامه

دانشکده

گروه

تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجو برای دفاع از پایان نامه

مدیر محترم گروه

به اطلاع می‌رساند پایان نامه خانم/آقای
که با عنوان:
و به راهنمایی اینجانب تهیه گردیده است، قابل ارائه در جلسه دفاع می‌باشد.
تاریخ و ساعت پیشنهادی برای جلسه دفاع از پایان نامه:

امضای استاد راهنما

پیوست ۶: نمونه فرم اعلام آمادگی برای دفاع از پایان نامه



دانشگاه

گروه

فرم اعلام آمادگی برای دفاع از پایان نامه

معاون محترم آموزشی علوم پایه

احتراماً به آگاهی می‌رساند پایان نامه خانم/ آقای دانشجوی رشته
مقطع این گروه با عنوان:

در تاریخ در جلسه پیش دفاع با حضور استاد راهنما، استادان مشاور و نماینده شورای پایان نامه ارائه گردید.
ضمن ارسال صورت جلسه پیش دفاع، تأییدیه استاد راهنما مبنی بر آمادگی دانشجویی برای برگزاری جلسه دفاع و دو نسخه از
پایان نامه جهت ارائه به استادان ناظر، اعضای هیئت داوران را به شرح زیر پیشنهاد می‌نماید:
استادان حاضر در جلسه

نام و نام خانوادگی	سمت	رتبه علمی	نام گروه/ دانشگاه	تاریخ و امضا
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد راهنما			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	استاد مشاور			
آقای/خانم دکتر	داور داخل دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور داخل دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور خارج از دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	داور خارج از دانشگاه			
آقای/خانم دکتر	نماینده شورا			

ضمناً جلسه دفاع در ساعت روز مورخ در گروه برگزار می‌گردد.

استاد ناظر شرکت کننده در جلسه دفاع، تعیین شده در جلسه مورخ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، جناب آقای/سرکار خانم
می‌باشد.

امضای مدیر گروه

پیوست ۷: نمونه فرم صورت جلسه دفاع از پایان نامه



دانشکده

گروه

جلسه دفاعیه پایان نامه کارشناسی ارشد/ دکتری تخصصی PhD خانم/آقای: دانشجوی رشته:

تحت عنوان:

که به راهنمایی استاد محترم تهیه شده است، در تاریخ تشکیل گردید.
این پایان نامه با توجه به ضوابط تعیین شده توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ، ارزیابی و با
نمره (به عدد، به حروف.....)

و با درجه عالی ☐ بسیار خوب ☐ خوب ☐ قابل قبول مورد تأیید
هیأت محترم داوران قرار گرفت.

امضا	نام نام خانوادگی	هیئت داوران
	۱.	۱. استاد راهنما
	۲.	
	۱.	۲. استاد مشاور
	۲.	
	۱. از داخل دانشگاه:	۱. داوران
	۲. از داخل دانشگاه:	
	۳. خارج از دانشگاه:	
	۴. خارج از دانشگاه:	

مدیر گروه

نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه

ناظر شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده

**پیوست ۸: نمونه فرم ارزیابی پایان نامه دانشجویان دکتری
تخصصی (PhD)**



دانشگاه

گروه

فرم ارزیابی پایان نامه دانشجویان دکتری تخصصی (PhD)

نام و نام خانوادگی دانشجو

عنوان پایان نامه

تاریخ جلسه دفاع

ردیف	اجزای مورد ارزشیابی	حداکثر امتیاز	امتیاز کسب شده
۱	محتوای پژوهش و نوآوری پایان نامه شامل: - مطابقت پایان نامه با پروپوزال - خلاصه فارسی و انگلیسی برگرفته از مفاد پایان نامه - کیفیت پژوهش (از نظر محتوای بخش های پایان نامه شامل بیان مسئله، مرور متون، روش تحقیق، یافته ها و استنتاج های علمی، کافی و به روز بودن منابع مورد استفاده) - مرتبط بودن مقالات چاپ شده (یا با پذیرش قطعی) با موضوع پایان نامه - متناسب بودن زمان چاپ (یا پذیرش قطعی) مقالات با زمان انجام پایان نامه - ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر خارجی - ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر داخلی (انگلیسی) - ارائه پذیرش مقاله از مجله معتبر داخلی (فارسی) - تعداد و کیفیت اختراع ثبت شده و تولید دانش فنی، طبق آیین نامه مصوب مربوطه	۱۲	
۲	- نحوه ارائه در جلسه دفاع شامل: - اثبات نوآوری پایان نامه - تسلط بر موضوع پایان نامه - نحوه بیان استفاده از روش های آماری - طبقه بندی و انسجام مطالب - رعایت وقت جلسه - استفاده مناسب از جداول، نمودار و عکس - استفاده مناسب از ابزار کمک آموزشی - شیوایی بیان - توانایی پاسخگویی به سؤالات داوران	۳	
۳	چگونگی تدوین و نگارش علمی پایان نامه شامل: - رعایت اصول نگارش ادبی - روان بودن متن - رعایت شیوه نگارش پایان نامه مصوب دانشگاه شامل: ✓ مشخصات صفحه اول ✓ مشخصات صفحات داخلی ✓ شیوه نگارش منابع و مأخذ	۲	
۴	- نحوه رفتار و رعایت اخلاقی حرفه ای	۲	
۵	- رعایت زمان بندی اجرای پایان نامه - ارائه به موقع گزارش های ۶ ماهه - اتمام پایان نامه در زمان مناسب	۱	
جمع امتیاز		۲۰	

نام و نام خانوادگی استاد

امضای استاد